

Jernbanedirektoratet
Postboks 16 Sentrum
0101 OSLO

Deres ref

Vår ref

Dato

25/299-

2. mai 2025

Statsbudsjettet 2025 – supplerende tildelingsbrev nr. 3 – Oppdrag om endring av landsomfattende sosiale rabatter i kollektivtransporten og om å utarbeide utkast til nasjonale gjennomføringsplaner for visse delsystemer

Samferdselsdepartementet (SD) viser til tildelingsbrev for 2025 av 19. desember 2024 til Jernbanedirektoratet (Jdir). I dette supplerende tildelingsbrevet gir SD følgende oppdrag til Jdir:

- Endring av landsomfattende sosiale rabatter i kollektivtransporten
- Utarbeide utkast til nasjonale gjennomføringsplaner for delsystemene «infrastruktur», «energi» og «styring, kontroll og signal»

1. Oppdrag om endring av landsomfattende sosiale rabatter i kollektivtransporten

Oppdrag nr.	14-2025
Navn på oppdrag	Endring av landsomfattende sosiale rabatter i kollektivtransporten
Bakgrunn På oppdrag fra Samferdselsdepartementet leverte Jernbanedirektoratet rapporten <i>Oppdrag 3-2024, revisjon av sosiale rabatter</i> 14. august 2024. I den anbefaler Jernbanedirektoratet en trinnvis endring av de landsdekkende sosiale rabattene i kollektivtrafikken: <ol style="list-style-type: none">1. Mindre justeringer2. Trinnvis innstramming av honnørrabatten3. Det åpnes opp for å la kollektivaktørene styre tilgangen til enkeltrabatter	

4. Den delegerte takstmyndigheten til fylkene utvides til også å omfatte full råderett over rabattene
5. For å sikre sømløse reiser på tvers av regioner og administrasjonsgrenser, tar staten et overordnet ansvar for harmonisering av passasjer kategorier.

I omtale av videre prosess, peker Jernbanedirektoratet på at de skisserte endringene er basert på anslag på makronivå, og den endelige finansieringskostnaden vil være resultat av forhandlinger med kollektivaktørene. Videre vil det være nødvendig med fortsatt dialog med fylkene, togselskapene og Entur om den praktiske tilnærmingen til gjennomføring av de foreslåtte tiltakene.

Beskrivelse av oppdraget

Samferdselsdepartementet har besluttet å gå videre med mindre justeringer av dagens sosiale landsomfattende rabatter. Vi ber derfor Jernbanedirektoratet om å gå i dialog med samtlige fylkeskommuner, Oslo kommune, Entur og togoperatørene om den praktiske tilnærmingen til innføringen av følgende endring av de landsomfattende sosiale rabattene:

- Lærlinger inkluderes i studentrabatten.
- Ektefellerabatten i tilknytning til honnørbilletten fjernes.
- Presisering av minstetaksten for militært personell.
- Gratis reise for ledsagere til uføre som har et reelt behov for assistanse for å kunne reise kollektivt.

Jernbanedirektoratet skal levere en rapport som belyser og kvalitetssikrer beslutningens økonomiske og andre relevante konsekvenser. Vi forutsetter at endringene ikke medfører økt statlig tilskuddsbehov.

Frist og rapportering

Svar på oppdraget skal oversendes til departementet innen 1. august 2025.

Kontaktperson i SD for oppdraget er Christoffer Gjendem, telefon 22 24 81 19/45 25 44 40.

2. Oppdrag om å utarbeide utkast til nasjonale gjennomføringsplaner for delsystemene «infrastruktur», «energi» og «styring, kontroll og signal»

Oppdrag nr.	15-2025
Navn på oppdrag	Utarbeide utkast til nasjonale gjennomføringsplaner for delsystemene «infrastruktur», «energi» og «styring, kontroll og signal»
Bakgrunn	
Følgende reviderte TSI-krav ble tatt inn i EØS-avtalen 14. mars i år og gjennomført i norsk rett ved forskrift fastsatt av Statens jernbanetilsyn:	
a) Nasjonal gjennomføringsplan etter TSI infrastruktur (forordning (EU) 1299/2014 som endret ved forordning (EU) 2023/1694 artikkel 2 og vedlegg II): ¹	

¹ [EUR-Lex - 02014R1299-20230928 - EN - EUR-Lex](#)

- b) Nasjonal gjennomføringsplan etter TSI energi (forordning (EU) 1301/2014 som endret ved forordning (EU) 2023/1694 artikkel 4 og vedlegg IV):²
- c) Nasjonal gjennomføringsplan etter TSI styring, kontroll og signal (forordning 2023/1695 artikkel 5):³

I tråd med kravene er det nødvendig å utarbeide nasjonale gjennomføringsplaner på statlig nivå. Jernbanedirektoratet skal derfor utarbeide utkast til planer som stadfestes og notifiseres av Samferdselsdepartementet.

I oppdragsbrevet for 2024 fikk Bane NOR oppdrag 6-2024 relatert til teknisk regelverk og registerløsninger. Det gikk frem av oppdragsteksten at departementet ville presisere oppdraget etter at reviderte TSler har blitt tatt inn i EØS-avtalen. Bane NOR er orientert om revidert oppdrag er gitt til Jernbanedirektoratet og at Bane NOR skal bistå Jernbanedirektoratet med nødvendige innspill.

Bane NOR svarte 15. mai 2024 på den delen av oppdraget som er nevnt i punkt c) med å legge ved nasjonal gjennomføringsplan utformet i tråd med TSI CCS vedlegg H. Den nasjonale signalplanen er under revisjon, og det er behov for en oppdatert nasjonal gjennomføringsplan for TSI styring, kontroll og signal som baserer seg på Bane NORs signalplan. Siden Jernbanedirektoratet har en koordinerende rolle for ERTMS, er det naturlig at Jernbanedirektoratet får ansvaret for å samordne tilgjengelig informasjon og aktuelle signalplaner til en nasjonal plan for gjennomføring av TSI styring, kontroll og signal. Siden denne nasjonale gjennomføringsplanen i stor grad vil baseres på den reviderte nasjonale signalplanen til Bane NOR, er det nødvendig å avvente Bane NORs reviderte signalplan. Siden fristene etter EØS-avtalen for å sende inn nasjonal gjennomføringsplan for ERTMS har gått ut, bør planen notifiseres ESA så snart som mulig.

Beskrivelse av oppdraget

Jernbanedirektoratet skal utarbeide utkast til nasjonale gjennomføringsplaner for videre notifisering i medhold av krav i TSI infrastruktur, TSI energi og TSI styring, kontroll og signal. For hver av planene gjelder følgende:

- a) Nasjonal gjennomføringsplan for TSI infrastruktur: I henhold til artikkel 9 i forordning (EU) 1299/2014, senest endret ved forordning (EU) 2023/1694, skal medlemsstatene sende inn sine nasjonale gjennomføringsplaner i tråd med punkt 7 i vedlegget. Her fremgår det at "*Member States shall develop a national plan for the implementation of this TSI, targeting the coherence of the entire rail system of the Union. This plan shall include all projects regarding new, renewal and upgrading of infrastructure subsystem and shall ensure a gradual migration within a reasonable timescale onwards an interoperable target infrastructure subsystem fully compliant with this TSI.*" Det er ikke tidligere sendt inn en egen nasjonal gjennomføringsplan for TSI infrastruktur, og dette bør derfor utarbeides og sendes inn så snart som

² [EUR-Lex - 02014R1301-20230928 - EN - EUR-Lex](#)

³ [Implementing regulation - 2023/1695 - EN - EUR-Lex](#)

mulig. Jernbanedirektoratet skal utarbeide utkast til plan, og denne må baseres på innspill fra Bane NOR og i samråd med Statens jernbanetilsyn.

- b) Nasjonal gjennomføringsplan TSI energi: I henhold til artikkel 9 i forordning (EU) 1301/2014, senest endret ved forordning (EU) 2023/1694, skal medlemsstatene sende inn sine nasjonale gjennomføringsplaner i tråd med punkt 7 i vedlegget. Her fremgår det at «*Member States shall develop a national plan for the implementation of this TSI, considering the coherence of the entire rail system of the Union. That plan shall include all projects regarding new, renewal and upgrading of energy subsystem and shall ensure a gradual migration within a reasonable timescale onwards an interoperable target energy subsystem fully compliant with this TSI.*» Videre kreves det at «*Member States shall ensure that an on-ground energy data collecting system capable to exchange compiled energy billing data in accordance with point 4.2.17 of this TSI is implemented.*» Det er ikke tidligere sendt inn en egen nasjonal gjennomføringsplan for TSI energi, og dette bør derfor utarbeides og sendes inn så snart som mulig. Jernbanedirektoratet skal utarbeide utkast til plan, og denne må baseres på innspill fra Bane NOR og i samråd med Statens jernbanetilsyn. Planen må også ta hensyn til at det gjelder visse EØS-tilpasninger for Norge.
- c) Nasjonal gjennomføringsplan TSI styring, kontroll og signal: Artikkel 5 nr. 4 i forordning (EU) 2023/1695 (TSI CCS) krever at «*Member States shall notify their national implementation plan drawn up in accordance with point 7.4.4 of the Annex I to the Commission and the Agency by 15 June 2024.*» I punkt 7.4.4 fremgår det en rekke krav til utarbeidelsen av gjennomføringsplanene og innholdet i dem. Planen skal utarbeides gjennom koordinering av infrastrukturforvaltere og jernbaneforetak som blir berørt, og man skal ta hensyn til en rekke forhold og konsultere nabostater for en samordnet planlegging av grensekryssende forbindelser. Planene skal dekke en periode på minst 20 år, og oppdateres hvert femte år. De skal følge malen i vedlegg H til TSlen for de første fem årene, og beskrive strategien for migrering til ETCS, radiokommunikasjon, ATO, togdeteksjon, finansieringsordninger mm. EU-statene hadde frist 15. juni 2024 med å sende inn sine gjennomføringsplaner etter TSlen, og disse vil danne grunnlag for en felleseuropeisk gjennomføringsplan. Denne er ventet i fjerde kvartal i år, og den norske gjennomføringsplanen må være klar før dette. Fra tidligere er Bane NORs nasjonale signalplan sendt inn til informasjon i juni 2024. Utkast til nasjonal gjennomføringsplan etter TSI styring, kontroll og signal skal utarbeides av Jernbanedirektoratet og basere seg på Bane NOR og jernbaneforetaks innspill, og i samråd med Statens jernbanetilsyn.

Frist og rapportering

Utkast til nasjonale gjennomføringsplaner skal oversendes departementet så snart de er klare til notifisering, og senest innen 1. oktober 2025.

Kontaktperson i SD for oppdraget er Erik Syvertsen, telefon 22 24 81 94.

Med hilsen

Cecilie Taule Fjordbakk (e.f.)
avdelingsdirektør

Christoffer Gjendem
seniorrådgiver

Dokumentet er elektronisk signert og har derfor ikke håndskrevne signaturer

Kopi
Riksrevisjonen
Bane NOR SF
Statens jernbanetilsyn